

Werk

Titel: Tobiae Pfanneri, De Catechumenis antiquae Ecclesiae Liber

Autor: Pfanner, Tobias

Verlag: Boetius; Litteris Mullerianis

Ort: Gotha; Francofurti; Vinariae

Jahr: 1688

Kollektion: VD17-Mainstream

Digitalisiert: Niedersächsische Staats- und Universitätsbibliothek Göttingen

Werk Id: PPN740847600

PURL: <http://resolver.sub.uni-goettingen.de/purl?PPN740847600>

OPAC: <http://opac.sub.uni-goettingen.de/DB=1/PPN?PPN=740847600>

LOG Id: LOG_0011

LOG Titel: Caput V. De Praeparatione Competentium ad accipendum baptismum

LOG Typ: chapter

Terms and Conditions

The Goettingen State and University Library provides access to digitized documents strictly for noncommercial educational, research and private purposes and makes no warranty with regard to their use for other purposes. Some of our collections are protected by copyright. Publication and/or broadcast in any form (including electronic) requires prior written permission from the Goettingen State- and University Library.

Each copy of any part of this document must contain there Terms and Conditions. With the usage of the library's online system to access or download a digitized document you accept the Terms and Conditions.

Reproductions of material on the web site may not be made for or donated to other repositories, nor may be further reproduced without written permission from the Goettingen State- and University Library.

For reproduction requests and permissions, please contact us. If citing materials, please give proper attribution of the source.

Contact

Niedersächsische Staats- und Universitätsbibliothek Göttingen
Georg-August-Universität Göttingen
Platz der Göttinger Sieben 1
37073 Göttingen
Germany
Email: gdz@sub.uni-goettingen.de

dientium ordinem redigebantur,
ne ad Baptismū ocyus pertingerent, c. 3. § 14.
suis criminibus impediti; qua de p. 274.
re jam supra, ex Canone quodem. d. Chf.
Neo-Cæsariensi à nobis mentio 1. & 2.
facta eamque cùm jam ita pertra- add. in
ctarii Antiquitatis sacræ peritissi. Can. 10.
mus Albaspinæus, ut nihil alienæ, Concil.
Elib. p.
nil certè nostræ in ea industriæ 297. in
quidquam reliquum fecerit, tam Can. 11.
egregium; Auctorem laudasse suf- Concil.
Nec. p.
ficiet. 350.

CAPUT V.

De

Præparatione Competen- tium ad accipiendum bapti- smum.

I.

Catechumanatūs spatia ferē
Cemensis, atque spei accipien-
di Baptismi jam prioribus eò
instantior merito cura erat, cultui
orna-

ornatuique studere, quò, Patri
Deo, sponso Servatori, & quæ tali
maximè iobole gaudet, Ecclesiæ,
quantum fert conditio mortalita-
tis, placere possent. Ad id im-
primis opus erat mutato in pœni-
tentiam animo, qui vitæ improbè
hactenus actæ offensique Numinis
conscius, de peccatis suis ita do-
leret, atque de cœlesti ira in sele
conciperet metum, ut omni salutis
spe ad divinam Clementiam colla-
ta, eam sibi admissorum dolore
faciliorem redderent peccata velut
quadam innocentia commutaturi,
si peccasse pœniteret, animumq; ad
vitam sañius agendum adjicerent.
Neque alia conditione, sui bapti-
smatis copiam Joannes fecerat,
pœnitentiæ præpositus, sine qua
frustra divinam gratiam ambieris,
cujus nulla cum studio improbita-

To. IV.

de fid. tis societas, nulla conciliatio est.

& oper. Augustinus adversus eos conten-

c. 6.

dens,

Dens, qui baptismi copiam etiam
istis faciendam censebant, quos
vitiorum adhuc consuetudine at-
que oblectatione teneri vix ipsi
dissimulabant, modò doctrinâ me-
liori, quantum satis imbuti essent.
Quomodo, velut indignans per-
cunctatur, ad illa sancta recusans
correptionem admittitur, quo recu-
sans observationem (abstinentiam
videlicet à voluptate matrimonii,) non
admittitur conjugatus? Et
quâ fronte ad tantæ sanctitatis
dignitatisque mysterium provola-
rent, admitterenturque homines
adeò adhuc animis illoti? In tan-
tis criminibus, quæis desvescere
adeò molestum, non post baptismū
minus permansuri, futuri scilicet,
uti idem ingeniose atque elegan-
ter, etiam post baptismum, non novi
homines, sed rei veteres: ut videli-
cet perversitate mirabili prius eis di-
catur, Induite novum hominem,

O

E

Et cum induiti fuerint, postea dicatur: Exuite veterem: cum Apostolus sanum ordinem tenens dicat: Exuite veterem, & induite novum, & ipse Dominus clamet: Nemo assuit pannum novum vestimento veteri, & nemo mittit vinum novo de poe- vum in utres veteres. Lavacrum nit. C. 6. illud, uti egregie hanc in sententiam Tertullianus, ob signatio est fidei, que fides à pœnitentiæ fide incipitur & commendatur. Non ideo abluimur, ut delinquere desinamus; sed quia desimus, quoniam jam cor de lotisimus. Hæc enim prima Audientis intinctio est, metus integer. Pœnitentiâ igitur maximè opus baptismi Candidatis, cuius modò vero sensu tangerentur, benè de venia sperare jubebantur, quos sincerius divinæ gratiæ baptismo ob- Catech. illum. 2. tinendæ desiderium ceperat. Cy- Coh. 2. tillus, quid poenitentia possit, Ra- Lit. C. chabæ exemplo, sc̄eminas ejusdem, quam

quam ista quondam exercuerat,
libidinis reas edocturus, *Aspice*
Raab, o mulier; Et spem tu quoque sa-
lutem; nam si ea que aperte publice-
que scortata est, salvata est per poeni-
tentiam; nunquid qua semel tantum
fornicata est ante gratiam, per pa-
tentiam Et jejunium non servatur?
Atque salutarem ejus vim etiam
alibi eorum documento ostendens,
quos maximo omnium cri-
mine, damnati scilicet atque occisi
Catech. 3.col.70 lit. D.

Christi, obstrictos, ad gratiam ni-
hilominus, & qua hæc paratur, pœ-
nitentiam, Petrus invitaverat.

Quod majus esse potest scelus, quam
crucifigere Christum? Et hujus ta-
mén ablutio est baptismus. Nam illi,
*qui accedebant ad Dominum, scisci-
tabantur dicentes: Quid faciemus*
viri fratres? Magnum enim hoc
vulnus: Perculisti nos Petre nostrâ
ruinâ, dicens; Ducē vitæ occidistis;
Quod emplastrum dabitur tanto ul-

O 2 céri?

ceri? Quæ salus in hac perditione?
Pœnitentiam (inquit) agite & ba-
ptizetur unus quisque vestrūm
in remissionem peccatorum.

II. Et quidem, ut quantis pos-
sent humilitatis officiis, Deum ad
misericordiam inlicerent, veniam-
que ante actæ vitæ apud offendit
Numen sibi compararent, crebris
precibus, vigiliis, jejunis animum
testabantur, suo dolori, atque pœ-
nitentiæ immersum, degustandæ
divinæ benignitati aptiorem, quo
plus de diurno victu sibi subduxis-
sent, assiduoque supplicationum
officio sibi Numen reddidissent
amicius. Clemens, uti se se fert,

Clem. Episcopus R. Si quis ergo fidelis
sp. 3. voluerit baptizari -- accedat ad sa-
cerdotem suum, & ipsi det nomen
suum, atque ab eo audiat mysteria
regni cœlorum, Jejunis frequentibus
openam impendat, & semet ipsum in
omnibus probet, ut tribus mensibus

janu

jam consummatis, in die festo possit
baptizari. Tertullianus: Ingressurus de Bapte
Baptismum orationibus crebris, jeju- c. ulto
niis, & geniculationib⁹ crebris & per-
vigiliis omne oportet, & cum confessio-
ne omnium retrò delictorum. Grego-
rius Nazianzenus illustri exemplo Greg.
Catechumenis, ad quos iste sermo, Nazi-
ostensurus, quām non semper tutò
Christi ad actiones nostras res com. anz. o-
ponere liceat: Christus paulò ante
tentationem jejunavit: nos ante Pa-
scha. Jejunium unum idemque est: at
utriusq; temporis non parva est diffe-
rentia. Ille enim jejunium adversus
tentationum impetus objecit, nobis
autem hoc jejunio significatur, cum
Christo emoriendum esse, ac profestæ
aujusdam purgationis vice est hujus-
modi inedia. Jam ille totos qua-
draginta dies à cibo abstinebat, ut po-
te Deus: nos autem ad virium nostra-
rum modulum jejunium attemp-
vimus: etiam si quidam Zela im-

pulsi ultra virium facultatem in jejunando profiliant. Atque hisce *Jug. M.* vetustior Justinus M. cuius nescio *ap. 2.* qua incuriam nobis olim inobserva *Dall de ti* nos eruditissimus Dallaeus ad cultib⁹ monuit: *Jejunare* (baptizandi) *laicin* docentur, nobis unam cum illis oranti relig. l. *bus & jejunantibus.* Et tantum *Li.* huic jejunio tribuit, quem modo laudavimus, Dallaeus, ut id partem pœnitentia appositissimam existimet, quam Petrus Auditoribus *Aet. A.* baptismum inituris indexerit. Per *post. II.* tinet hoc iste Canon Concilii Carthaginensis quinti: *Baptizandi nomen suum dent, & diu sub abstinentia vini & carnium, & manus impositione crebra examinati baptismum perecipiant.*

Cam. 38. III. Præterea veteris hominis, ut scitè Augustinus, lutulenta negotia, contractasque de peccatore timosordes salutari lavacro eluitur, atque per baptismum amissi

ho-

honori restitui atq; inaugurari cu-
pientibus aut necesse aut congruū
videbatur, patratorū hactenus cri-
minum veniam eorum confessione
velut exprimere, & quo ignoscen-
tiorem haberent Deum, sua mala
haudignaro, atque Sacerdoti, (pu-
blicè enim atque coram aliis id-
factum negat Albaspinæus, quod ^{2. Obs. 1.}
quidem nunc in medio relinqu-
mus,) profiteri, & quam delin-
quendo cumulaverant culpam,
agnitione minuere. Apud Aucto-
rem Hierarchiæ Ecclesiasticæ Ba-
ptismo sese offerens, Def privatio-
nem, ignorantiam veri boni, atque ^{sacram.}
actionis divinæ vitæ vacuitatem ^{illustre.}
apud Sacerdotem, præsente qui- ^{p. 13.}
dem, contra sententiam, uti vide-
tur, Albaspinæi, sacro cœtu, accu-
sat, simul obsecrans, ut isto quasi
sequestre, Deo, & iis quæ ad Deum
pertinent, potiri sibi liceat. Ter- ^{de Bapt.}
tullianus loco supra relato, inter ^{c. ult.}

alia Baptismum adituro solennia;
etiam confessionem omnium tetro
delictorum recenset. Gregorius

Gregor. Nazianzenus, forsan non sine ali-
Nazia. quo erroris nævo; *Né peccatum*
d. Orat. *p. 633.* tuum confiteri graveris, sciens quo
pacto Joannes baptizaverit: ut per
hujusvitæ pudorem futuri seculi pu-
dorem ignominiamque fugias, (nam
hæc quoque sempiterni illius suppli-
cii pars est,) ac perspicuum facias, te-
seriò atque ex animo peccatum odis-
se; dum illud tanquam contumeliam
dignum traducis, ac velut ludibrio
exponis, de eo triumphum agis, qui-
bus & ipsis ad Confessionem pu-
blicè faciendam respexisse vide-
tur, cuius majori meritò verecun-
diâ attinebantur homines, occulto-
rum sibi facinorum consciî, & quo-
rum certiores alios reddere, propu-

Cyrill. diosum videri poterar, *Cyrillus*
Cateeb. *z. sub pr.* ad Baptismi Candidatos: Exuite
veterem hominem, qui corrumpitur
se-

scundum concupiscentias erroneas :
exuite autem per confessionem, ut in-
duatis novum, cum qui est renova-
tus, per agnitionem ejus, qui crea-
vit illum. Atque aliquando post,
animi sententiam, & quid Con-
fessionis vocabulo velit, certius
designans: *Tempus presens est
tempus confessionis.* Confiteare,
que perpetrasti, sive verbo sive o-
pere ; sive noctu, sive interdiu : Con-
fitearis tempore acceptabili, & in
die salutis. Ejusque rei utilita-
tem regio Davidis exemplo com-
mendans, & velut demulcens pu-
dorem, quem confessio criminum
facere queat, post recitatam, qua is
Nathani, regem acerbis verbis ob *Catech.*
admissa facinora accusanti, sese re- 2. Col.
um præbuerat, Confessionem, Cer- 63. C.
nis, subiungit, humilitatem Regis ?
vides confessionem ? non enim erat
convictus ab aliquo, non multi illius
rei conscií fuerunt. Celeriter trans-

egenit negotium, & Propheta adest
illico accusator, & delinquens faci-
nus confitetur: quod cum ingenuè
fassus est, celeriter percipit medici-
nam; totà ista & proximè priori-
bus Catechesibus maximè sata-
gens, ut quanta pœnitentiæ atque
confessionis virtus sit, baptismi
Candidatos instrueret.

IV. Ad pœnitentiam, animique
divinam in se indulgentiam requi-
rentis sinceritatem pertinebat, con-
ceptas in alios iras omittere, &
condonare acceptas ab hominibus
injurias homines, fœdus cum Deo
inituros, cuius potissima de san-
cienda delictorum venia atque ob-
livione conditio est; difficiliorem
habituri, si ipsi offendarum dolo-
rem memoriamque animis reti-
nuissent, neque si quid secius fa-
ctum, condonari debere, & quid
debeat supremam Numinis maje-
statem, tot criminibus violatam, in
quam

quam atrocissima est, quantum-
cunque levis videatur, injuria, suo
velut exemplo ostenderent. Cyril-
lus, inter alia, quibus Baptismi
Candidatum ad capessendum tan-
tum munus, præcepta, exornat:
Reputa, si quid contra aliquem ha- Catech.
bes, ac dimitte. subfin. Accedis acceptu-
rus peccatorum remissionem; neces-
se est, ut & tu delinquenti ignoscas.
Qua fronte enim dices domino;
Remitte mihi multa mea peccata;
si tu pauca conservo tuo non remi-
seris?

V. Jejuniis, precibus atque
pœnitentiæ operam dantes, suo-
rumque delictorum immorantes
mœrori, absurdum erat, volupta-
ti indulgere, qua etiam permisâ,
sua sponte abstinent, quorum ani-
mi dolore suo occupati, quale-
cunque gaudii sensum aut aver-
santur aut nesciunt. Hinc alie-
num à professione pœnitentiæ vi-

O 6 sum,

Gregor.
Naz. d.
orat. 40.

sum, cum uxore Catechumenum
deliciari, Baptismo proximum,
ideòque jejuniis, precibus, similis-
que pietatis exercitiis magis in-

August. tentum. Augustinus adversus istos
de fid. differens, qui etiam hominibus suis
Oper. adhuc sceleribus insistentibus ba-
c. 6. ptismi subeundi facultatē dandam
arbitrabantur; *Quo* (ad baptismū,)
sine dubio non admitterentur, si per
ipsos dies, quibus eandem gratiam
percepturi, suis nominibus datis, ab-
stinentiā, jejuniis, exorcismisque
purgantur, cum suis litgitimis & ve-
ris uxoribus se concubituros profite-
rentur, atque hujus rei quamvis alio
tempore licet, paucis ipsis solennibus
diebus nullam continentiam servatu-
ros. Eadem scilicet ratione, qua
etiam ab uxoribus sibi tempera-
bant, quibus animo erat faticen-
tem animam, sacris, quas Ecclesiæ
d. Temp. suæ perennes voluit divinus Con-
Serm. vivator, epulis reficere. Sic iterum

Augustinus, (si is sermonis istius
Auctor est;) Inveteri testamento
legimus, si quis nocturno pollutus fue-
rit somno, non manducet carnes sa-
cificii salutaris, ne pereat anima
sua de populo. Si post pollutionem,
quæ nobis nolentibus fieri solet, nobis
communicare non licet, nisi prius
præcedat compunctio & eleemosyna,
& si infirmitas non prohibet, etiam
jejunium, quis est, qui potest dicere;
Illud quod vigilantes (mariti qui-
dem cum uxoribus) facimus, non
esse peccatum? Atque paulo post,
istos increpans, qui cupiditati,
frena ita laxabant, ut sanctitate
disciplinæ Christianæ haud indi-
gnum ducerent, etiam isto tempo-
re, quo ad Cænam illam accessuri
erant, conjugibus frui, Quotiens
ad Ecclesiam in qualibet solennitate
venitis, & Sacraenta Christi per-
cipere volueritis, ante dies plures
castitatem servate, ut cum secura

conscientia ad altare Dei possitis accedere; qui enim, subjiciens, bonus Christianus est, ante dies plures, quam communicat, castitatem servat; ut ad officii Christiani decus, non legis Ecclesiasticæ regulam necessitatemve, ista exacta agnosceres. Et verò cum tempore quadragesimali, precibus quippe jejuniiis, ceterisque humilitatis Christianæ officiis maximè destinato, etiam voluptatis istius, quā conjuges invicem oblectantur, soIennes quædam agerentur induciæ, nihil Competentibus injuriæ fiebat, si ab uxoribus etiam ipsi feriari jubebantur, isti disciplinæ peculiari quadam ratione adstricti. Testatur id suisque Competentibus imitandum proponit Augustinus, *Quam rem etiam, isto, quem modò retulimus, loco, dicere pergens, per totam quadragesimam, & usque ad clausulam Paschæ fideliter custo-*

custodite, ut vos Solennitas paschalis
castos puros inveniat. Et diebus,
quos quadragesimales Ecclesia ce-
lebrat, à deliciis, quibus jucun-
dius leviusve redditur conjugium,
se se continuisse suorum quoq; tem-

porum Christianos, Eligius Novio.
mensis, Timotheus Alexandrinus,
aliique testantur. Quin etiam alias supplicationibus inediæque spon-
te atque ex pietate exercendæ va-
cantes, congruentius existima-
tum, deliciis abstinere, quarum nullus sine libidine gustus est; ex consilio Apostoli, ita conjugali consuetudini indulgentis, ne pre- cum synceritati detrimentum af- ferrent. Chrysostomus istam pie-
tatem laudans: σὺ δὲ μὴ οὐ γεράσις ὡν τῆς σωτῆρος γυναικός γελημᾶς ἐνέχασθ, καὶ τοιγε δὲ ἐγκληματῶτο. διπλὸν δὲ ποιδυρίας &c. ἐκ ἡκσας παύλῳ λέγοντο, ὅτι

Elig.

homil.

16. Ti-

motb.

Alex.

Can.

resp. ad

inter-

rog. 5.

12. 13.

ad Co-

rintb.

VII. 5.

Chrys.

in

Matib.

homil.

52.

τίμιον οὐαῖμα, οὐαὶ τὸ ποίητη αἴρει
αυτόν; εἰ δὲ τὸ τῆς σωμάτων ποίητης
αὐτούς μέρη ἔτολμας δύχη
περιστελθεῖν, &c. Tu verò eo die,
quo liberis legitimè operam dedisti,
quamvis crimen illud non sit, onare
tamen non audes; An non audisti
Paulum dicentem, honorabiles esse
nuptias ac lectum incontaminatum?
quod si ab incontaminato resurgens
lectulo times ad orandum accede-
re: &c. Atque alibi eandem casti-
in Joas. moniam ita celebrans, ut tamen
homil. non omnium esse aut communī le-
62. p. ge usuve receptam, simul indicet
326. οὐαὶ αὐτῆς ἀπέχου ταῦτα πόλοι, οὐ
αὐγῆσαις οὐαὶ τοῦ οὐ περιστελ-
Hieron. χῆς. Ab uxore sua multi jejunii &
adversus orationis tempore abstinent. Hie-
ronymus pro more quidem in
an. lib. alteram partem nimius, post rela-
r. Tom. p. 18. ta Apostoli verba, Conjuges, ne
Col. 1. se matrimonii usu invicem, frau-
lit. 5. dent

dent, nisi forte ex consensu, quo liberius Orationi animum intendent, commonentis; Orote, Jovianum insultans interrogat, quale illud bonum est, quod onus prohibet? Quod corpus Christi accipere non permittit? Majori moderatio-
ne atque minus cum Imperio Gre-
gorius Nazianzenus, svalendi magis auctoritate, quam potestate, animo rebendi, postquam bapti-
zato etiam legitimas matrimonii voluptates permisisset, Hoc unum à te posco, (subjicit, Catechumeno-
loquens ad baptismum allicien-
do,) ut & à Baptismo securitatem
accipias, ac vicissim hoc munera
baptismo rependas, ut certo tempo-
re, hoc est, quamdiu, assignatum
Orationi tempus, omni occupatione
prestabilius fluit, à re uxoria absti-
neas, idque ex communi consensu &
approbatione. Non enim legem san-
simus, sed consilium damus, ac tuo-

Gregor.

Naz.

Orat. 40

p. 624.

626.

rum

rum aliquid ad utilitatem tuam,
et communemque utriusque vestrum
securitatem accipere volumus: At-
que istud esse arbitror, quod Idem
paulo ante adverterat, uti belli &
pacis, sic matrimonii ineundi, &
à matrimonii usu abstinendi, sua
cuique temporasse.

VI. At verò, cùm turpissimum
fuerit, doctrinæ, quam profiteare,
ignorantiâ teneri, meritò erudien-
dis iis tùm maxima industria adhi-
bebatur, cùm jam eò pervenissent,
ut posito Carechumenatu, in Fide-
lium nomen conditionemque mi-

*V Vala-
fridus Strab
de Reb.
Eccles.
e. 26.* grarent; Qnò videlicet, uti Wala-
fridus Strab, scire & intelligere
possent, quid emolumenti in bapti-
smo consequendum, quid confiten-
dum atque credendum, quid postemò
renatis in Christo effet servandum.

*apud Hieron.
in fio.
Tom. I.* Meminit Gennadius Nicetæ cuius-
dam, Romanæ Civitatis Episcopi,
(Anicetum forsan dicere voluerat
Gen.

Gennadius, nisi à Gennadio ita
scriptum in Nicetam librarius cor-
rupit, quale quidem nomen in Epi-
scoparum Romanorum fastis fru-
stra requiras,) qui sex pro Compe-
tentibus institutionum libelliis
conscriptis, primo de moribus &
qua vita probitate sese ad tanrum
honorem capessendum comparare
debeat, qui ad Baptismum adspiret,
Competentem instruxerit; secun-
do errores, quæs Gentilitas labo-
ret, tertio fidem unicæ majestatis,
Divinitatis videlicet unitatem,
quarto Genethliacæ artis vanita-
tem, quinto de symbolo, postremo
denique de victima Agni Paschalis
tractarit. Gregorius Nazianze.
nus Baptismi Candidatos ita insi-
tuit, ut de Trinitate, Creatione
mundi, ejusdemque quod penes
Deum est, regimine, Numinis san-
ctitate, omnis mali, quo misera mor-
talitas contaminatur conflectatur-

que,

d. Orae.

400 p.

644.

648.

que expertis, neqne invidiā pre-
curatæ tantæ labis onerandi; qua
amoris magnitudine supremus iste
terrarum ac siderum Auctor, homi-
nibus sponte annumeratus, ne per-
petuo periremus, vitæ nobis sua
morte auxilium tulerit, extremo
qui orbi tandem illucescet die, vi-
ta collocatæ rationem repetiturus,
fuos edoceat. Ad quam fermè

Cyrill. iam Cyrus auditores componit,
Catech. qui prima Christianismi rudimenta
4. Illum. ita jam Ecclesiæ approbaverant, ut
propediem Catechumenatu exitu-
ri sacræ Civitatis jura beneficio
baptismi acciperent, ad capita vi-
delicet, de Deo, Christo, humani
genetis adeò amante, ut in gratiam
ejus ne nostram quidem conditio-
nem, & quibus hæc obnoxia est,
molestias calamitatesque, quovis
enique alio mortis genere fœdius
supplicium subire deditaretur;

de

de illius in vitam reditu, in cœlos
adscensu, atque horrendo isto,
quod supremum expectamus, ju-
dicio, summam doctrinæ Christia-
næ revocans, plenius videlicet, ac-
cneratiusque iis tradendæ, quibus
sacræ civitatis jura jamjam com-
municatura erat Ecclesia. Atq; istud *de fid.*
est, quod Augustinus loco supra & oper.
allato dicit, id quod ad perficien- *c. 6. cit.*
dos Catechumenos per omne tem- *supra c.*
pus agatur, istud multo diligen- *3. n. 9.*
tius atque instantius hisce diebus
fieri, quibus Competentes vocen-
tur, qui ad percipiendum bapti-
smum jam sua nomina dederint;
istorum errorem reprehendens, qui
in Catechumenis fidei tantum
doctrinâ imbuedis occupati nul-
lam morum vitæque probitatis, cu- *d. tract.*
ram habendam putabant, haud ita *passim.*
difficulter etiam prayos, neque
penitentiam spondentes ad Bapti-
smum admissuri, modò capita re-
ligio-

ligionis satis didicissent; alibi etiam, qua ratione Catechumeni erudiendi, qual peculiarter docti, Grammatici atque Rethores, pluribus edocens. Atque ad hoc Catechesium audiendarum studium atque patientiam suos cohortans

Cyrill.
Proca-
tach.

Cyrillus, earumque præ homiliis
hac saltem in re necessitatem utili-
taremq; commendans, aliquatenq;
quidem prolixius: Perseveres in
Catechesibus, etiam si longo sermone
producantur, ne forte aliquando
mens tua deficiat. Arma enim ac-
cipes contra adversarias potestates:
arma capis adversus hæreticos, ad-
versus Iudeus & Samaritas & Eth-
nicos. Multos habes hostes, multa
tela accipe. Cum plurimis hastâ
concurris. Opus ergo est discere,
quomodo transfigas Græcum, quo-
modò pugnes contra hæreticum, con-
tra Iudeum & Samaritam. Accipe
hanc admonitionem, ut ea que in
Cate-

Catechesibus traduntur, sic discas,
quò possis ea in perpetuum custodire.
Non existimes, institutiones istas esse
similes Homiliis: Quamvis & illæ
bonæ sint, & fide dignæ, tamen si quid
in illis hodie neglexerimus, cras di-
scere poterimus. Hec verò, qua de
lavacro regenerationis per ordinem
tradimus documenta, si hodie negle-
xeris: quando tandem corrigentur?
Existima, tempus id esse plantationis
arborum, quo nisi fodiamus & in-
seramus, quando tandem poterit
rectius plantari, quod semel est ma-
lè plantatum? Aedificium quod-
dam esse intelligas Catechesin, ac nisi
ordine vinculis constringamus stru-
cturam, ne quid laxum & hians re-
periatur, debile fiet aedificium: sed
est operæ pretium, lapidem apponi,
& angulum angulo conjungi, atque
superfluis abscissis, perfectas ades-
efficere. Ad eundem modum, ad-
ferimus tibi tanquam lapides cogni-
tio-

tionis: audire oportet de Deo vi-
rente, audire opus est de Christo,
audire necesse est de resurrectione;
Et alia per multa de ordine dicenda
sunt, quæ nunc tantum summarim re-
censentur, deinceps vero suo loco satis
explicabuntur. Si vel unum ex his
non perceperis, etiamsi primorum
aut secundorum memineris; et adi-
cator quidem benè adificat, tu vero
fluxum et debile habebis adificium.

VII. At vero cum non com-
modior docendæ addiscendæque
religionis ratio esset, quam quæ
symbolo ut vocant, Apostolico,
brevissima scilicet operâ, expedi-
tur, in quo uti non in eleganter,
Origenes, totius mysterii summa

 In.
 epist. ad
 Ro. IX.
 28.lib.8.
 p.582.

paucis nexa continetur sermoni-
bus, in eo maxime tradendo ex-
plicandoque versabantur, quibus
etudiendorum Competentium
provincia obvenerat; ut ad quod
respondendum erat, cum in ipsis
bapti-

baptismi solennibus de fide sua
isti interrogarentur. Cyprianus, *lib. 1. ep.*
contra Novatianos, aut eos potius, *6. ad*
qui baptismō etiam apud Novatia-
nos, aut quoscunq; hæreticos, ritē
ceteroquin accepto, suam vim asse-
rebat. *Quod si aliquis illud op-*
ponit, ut dicat eandem Novatianum
legem tenere, quam Catholica Eccle-
sia teneat, eodem symbolo, quo &
nos baptizare, eundem nosse Deum
patrem -- ac propter hoc usurpare
eum potestatem baptizandi posse,
quod videatur in interrogatione ba-
pismi à nobis non discrepare, sciat
quisquis & hoc opponendum putat,
primum, non esse nobis unam &
schismaticis symboli legem, neque
eandem interrogationem. Nam cùm
*dicunt: Credis remissionem pec-*ca*torum, & vitam æternam per san-*ctam Ecclesiam? mentiuntur in in-**
*terrogatione, cùm non habeant Ec-*clesiam. Quò etiam Idem alibi Ep. 12.**

tendens: Sed & ipsa interrogatio,
qua sit in baptismo, testis est verita-
tis. Nam cum dicimus: Credis in
vitam aeternam, & remissionem
peccatorum, per sanctam eccle-
siam; intelligimus remissionem pec-
catorum non nisi in Ecclesia dari.

- Ambr.** Ambrosius Marcellinæ sorori refe-
s. ep. 33. pr. s., de negotio Basilicæ Mediola-
nensis, Auxentianis iussu Impera-
toris tradenda; Sequentे die, post-
quam scilicet primum postulanti-
um impetum represserat, erat autem
Dominica, post lectiones atque tra-
Etatum dimissis Catechumenis, sym-
August. holum aliquibus Competentibus in
de tēp. baptisteriis tradebam Basilicæ. Au-
serm. gustinus: Symbolum didicistis, ubi
Cyrill. est regula fidei vestræ. Cyillus
Catech. post sermonem de resurrectione
18. Col. mortuorum ad Competentes ha-
19. A. bitum. Porro amplius, subjicit fidei
nostræ confessio iterum atque iterum
vobis cum diligentia omni à nobis
reci-

recitata, --- tum & illud memin-
eritis, quod jam proposita fides seu
fidei confessio hoc in se continet: Et
in unum baptismum pœnitentie; In
remissionem peccatorum; & in u-
nam sanctam Catholicam Ecclesiam;
& in carnis resurrectionem; & in
vitam eternam. Concilio Aga- c. 9. Cō-
thensi, A. Chr. DVI. constitutum, cil. A.
Symbolum ab omnibus Ecclesiis ante gath.
dies Dominicæ resurrectionis publicè apud Hartm.
in Ecclesia Competentibus prædicari. histor.
Concilio Bracarensi iterum A. Concil.
DLXXII. habiti decernitur, ut die- Tom. 3.
bus viginti Baptismi, quibus scili p. 645.
cet ad Baptismum Competentes 646.
præparabantur, omnes Catechume-
ni Symbolum -- specialiter docean- d. Tom.
tur. Atque id, nisi fallor, in ani- p. 711.
mo habuerunt Concilii Constanti- Canon.
nopolitani Patres, jubentes, Eos, cil. Con-
qui illuminantur, id est, qui Bapti- staes.
smum accepturi erant, fidem ad- Trull.
discere, quæ videlicet symbolo isto poster.
Tom. q. pro p. 56.

proponebatur. Et præsertim die dominico Palmarum Symbolum Competentibus tradi solitum, ex *Amal.* quo Paschalis Petentium sive Com-de Eccl. potentium, nomen diei inditum, offic. c.^s Amalarius atque Alcuninus ob-Alcun. de dis. servant.

Offic. VIII. Istud etiam, quamvis *e. 15.* non ita magni momenti, præterire noluimus, eo corporis statu reli-gionis dogmata discentes accep-is-se, ut ne, dum ea res agebatur, ge-

Gregor. *Naz.* *orat.*^{28.} *P. 473.* nua flecterent. Indicat id Gre-gorius Naziazenus, miraculi loco celebrans, quod pater cum Chri-stianismo iniciaretur, in genu fle-xus fidei elementa hauserit, casu videlicet, atque errore, uti videri poterat, gratiam portendente, qua

Jac. *Bill.* *Schol.* ad sacerdotii dignitatem aliquan-do evaderet, in quo adhuc tyrone in Greg. atque novitio sacerdotii forma, *Naz.* cum institutione Christiana velit d. b. coivisset; ubi Jac. Billius adjicit,

præ-

præter morem Catecheseos id factum, quo in genua provolvi Catechumenum, insolens erat.

IX. Illud observatu forte dignius, quod erudiendis ad Christianismum foeminas etiam aliquando mulieres constituebantur, quæ fidei quantum ad Baptismum sufficeret dogmatibus sequiorem sibique similem sexum instruerent. Extat hanc in rem Canon Concilii Carthaginensis, Can. 12.
Concil.
Carth.
A. 398. quo jubetur, ut viduae, vel Sanctimoniales, quæ ad ministerium baptizandarum mulierum eliguntur, tam poster. instructæ sint ad officium, ut possint p. 382. apto sermone docere imperitas & rusticas mulieres, tempore quo baptizandæ sint, qualiter baptizatori respondeant, & qualiter accepto baptismate vivant. Et Hieronymus Hieron. ad verba Pauli, Phœben ministerio in ep. ad
Rom.
XVI. L. Ecclesiæ operatam, Romanis commendantis: Sicut etiam nunc in

Orientalibus Diaconissæ mulieres in
suo sexu ministrare videntur in ba-
Ziegls de ptismo & ministerio verbi: quia
Diac. & privatim docuisse fæminas inveni-
Diaco niss. c. mus, sicut Priscillam &c. cuius nos
alts. §. 7. loci eruditissimus Zieglerus ad-
monuit.

X. Atq; is instituendis atq; com-
ponendis ad Baptismum Compe-
tentibus quadragesimæ maxime la-
bor atq; negotium fuit, solenni scissi-
cet Paschatis die divinam, quæ salu-
Hieron. tati aquâ confertur, gratiam haustu-
ad Pam. ris. Hieronymus: Consuetudo autem
mach apud nos istius modi est, ut his, qui ba-
adversi error. p̄tizandi sunt, per quadraginta dies
Joan. publicè tridamus sanctam & adoran-
Hieros. dam Trinitatem. Cyrilus: Operæ
Cyrill. pretium existimo, nunc continua re-
Cæsæch. petitione atque summaria necessaria
Col. 7. 1. A. dogmata comprehendere, ne multi-
tudine dicendorum, & intervallo
dierum totius sanctæ Quadragesimæ,
oblivio eorum, quæ diligenter mente
te-

tenenda essent, vobis inducatur. Et
alio loco: De tradita namque vobis ^{Col.194}
ad profitendum sancta & apostolica ^{D.}
fide, quantum Catechesis capere po-
tuit, per Dei gratiam diximus pre-
teritis hisce Quadragesimæ diebus.

XI. Quo autem certior redde-
retur Ecclesia, quantum ex me-
liori, doctrina Catechumeni, Ba-
ptismum ambientes, addidicis-
sent, necessarium erat, ad examen
revocare Competentes, non multò
post salutare lavacrum adituros.
Et sufficiebat forsan, saltem sym-
bolum ita reddidisse reposcenti
Catechetæ vel alii, cuius id mune-
ris erat, ut quæ isto continentur,
dogmata ipsis quantum opus erat,
innotuisse, credi posset. Augusti- ^{d.temp.}
nus ad Catechumenos: Reddidi- ^{serm.}
sistis quod creditis - Symbolum, didi- ^{135.pr.}
cistis, ubi est regula fidei vestræ.
Eoque, quem paulo supra citavi-
mus, Canone, à Constantinopoli. ^{d.Can.}

tani Concilii Patribus sanctitur,
Baptizandos, quintâ septimanæ
feriâ, fidem, symbolum scilicet,
quod perdidicerant, Episcopo vel
Presbyteris renunciare debere;

*de Eccles.
offic. L. I.
c. 12. sup
pr.*

idque ex præcepto etiam Concilii
Laodiceni isto die in quibusdam
Ecclesiis fieri solitum, Amalarius
observat. Et forsan ista erat Professio
fidei, quam à Catechumeno, jam
velut in baptismi limine stante edi-
moris erat. Augustinus de Victorini
August. Rhetoris Catechumenatu ali-
Confess. qua recensens memorat, ut ven-
IX-2. tum fuerat ad horam profitendæ
fidei, quæ verbis certis, conceptis,
retentisque memoriter de loco
eminentiore in conspectu populi
fidelis, Romæ reddi solebat ab iis,
qui ad baptismum accessuri erant,
Victorinum à presbyteris moni-
tum, ut secretius redderet, sicut
nonnullis, qui verecundiâ trepi-
daturi videbantur, offerri mos-
erat.

erat, animi constantiorem maluisse
salutem suam in conspectu sanctæ
multitudinis profiteri. **Cyrillus lo-**
jam aliqua ex parte supra allato: *Fi-*
dei nostræ confessio, iterum atque ite-
rum vobis cum diligentia omni à no-
bis recitata; per vos ipsos profiteri &
enunciari fortiter debet; quamvis
non adeò contendemus, si quis ista
Cyrtilli ad professionem spectare
arbitretur, ipsa Baptismi celebratio-
ne fieri solitam.

XII. Quò verò purgatores
redderentur animi, tantam gratiam
salutari fonte accepturi, id quoque,
quantâ poterat operâ agebatur,
ut à Catechumenis, cœlesti aquâ
paulo post perfundendis dæmones
saluti humanæ divinoque honori
adeò infensos, abesse juberent.
Id quod Exorcismis præstabant,
aut præstare sese, sibi persvasum
habebant. *Est enim Exorcismus,*
sive Conjuratio sermo increpationis

adversus diabolum, ut discedat; definiente post Isidorum Amalario, ubi adjicit, oleo id peractum fuisse, quo scilicet ideo inuncti Catechumeni, ut si quæ maculae inhaeserunt corpori aut menti, postquam ad scrutinium accesserunt, recedant, & munimentum deinceps habeant per hanc unctionem, ut non possit diabolus repedare. Cujus

ap. Au- instituti rationem, (quam rectè,
gustin. alii judicent, reddens Vincentius
Tom. 7. à Tiberi: *Hæreticos scimus esse pè-*
de bap. *cont. jeres quam Ethnicos; si ergo con-*
Donat. *versi ad Deum venire voluerint ba-*
l. VI. c *bent (al. habemus) utique regu-*
44. *lam veritatis, quam dominus præ-*
cepto divino mandavit Apostolis di-
cens; Ite, in nomine meo manum
imponite, dæmonia expellite. Et
alio loco: Ite & docete gentes, tin-
gentes eas: Ergo primò per manus
impositionem in Exorcismo, secun-
dò per baptismi regenerationem pos-

sunt

sunt ad Christi pollicitationem venire. Quæ quidem utcunque sese habent, Exorcismis certè frequenteribus si non infelices Genios, saltem Catechumenos tantum non eneatos fuisse, certum est; cùm videlicet hostem tam validum, antiqua hominis nondum ad melioram vitam geniti possessione ferociorem, & locorum atque opportunitatis gnarum, difficilius aut exturbari, aut dejectum sua illicò repetitum, depelli posse, non vano quidem metu conjicerent. Atque hinc illa Antistitum ad Catechumenos hortamenta, ne exorcismorū toutes iteratorum tædio sese capi patarentur. Gregorius Nazianzenus: Gregor.
Naz. d.
Orat. 40.
p. 633. Ne exorcismi medicinam asperneris, nec ob illius prolixitatem animo concedas. Nam id quoque velut lapis quidem Lydius est, ad quem exploratur, quām sincero quisque pectore ad Baptismum accedat. Cyrillus Gol. 54.

patientiam Catechumeni tam crebris adjurationibus forte lassatam refecturus: Exorcismos studiosè suscipe, etiamsi inspiratus jam sis, & exorcisatus; salubris enim est tibi res ista: Nam ut rude infectumque aurum vel adulteratum multisque aliis commixtum mineris, (ut cùm ære, stanno, ferro, plumbo) si cupimus aurum tantum habere, non poterit illud sine igne ab diversis à se metallis purgari: sic absque exorcismis, anima progredi non poterit: divini enim sunt, ex divinisque Scri-

Col. 59. pturis collecti. Et illicò post, eorum

C. usum amplius extollens: Quemadmodum enim aurifabri, per quædam subtilia instrumenta, sufflantes ventulum igni, & aurum in fornace conflantes, excitantesque ad propœstam flamمام, id quod querunt, reperiunt: Sic cùm Exorcista per Spiritum sanctum incutient timorem, & in corpore tanquam in fornace

anti-

animam accendunt, fugit tunc inimicus Dæmon, adest autem salus, & spes vitæ æternæ assistit: denique anima repurgata à peccatis, salutem consequitur. Idem alibi: *Suscipe cœlestem thesaurum, & in Exorcismis studiosè verteris.* Augustinus suscepitos ante baptismum labores istis in memoriā revocans, quibus ad accipiendum eum idonei satis aestimabantur, qui moribus adhuc improbi neque de se meliora pollicentes, doctrinæ Christianæ elementa utcunque percepissent;

Nonne intueamur *alios, qui per an-* *nos singulos ad lavacrum regenera-* *tionis accurrunt, quales sint ipsis die-* *bus quibz catechizantur, exorcizan-* *tur, scrutantur, quanta vigilantia* *conveniant, quo studio feruant, qua* *cura pendeant.*

August.
ie fid.
& oper.
C. 6.

XIII. Istud haud omittendum, Competentes, postquam Ecclesiæ doctrinam probitatemque suam

ita approbassent, ut jam digni haberentur, quos inter Cives suos illa reciperet, à reliqua Catechumenotum Competentiumque turba segregatos fuisse, baptismo scilicet propediem initiandos, ideoque Electorum nomine præ istis insignes. Animadverterunt illam

Albasp. vocabuli prærogativam Albaspit
2. Obs. 2. næus, Ruelius atque Hildebran-
5. 8. Ru- dus, quorum tamen nullus ejus
el hist. documenta adfert, excepto Hilde-
Concil. brando, ex Ordine Romano istud
Tom. 1. Diaconi referente, in sabbato ma-
Period. gno selectam illam Catechumeno-
2. Peric. rum Classem ad preces hisce verbis
4. Dia- excitantis: *Orate Eletti.* Nobis
crib. 43 debet etiam, ut ne verum nostramque
Hildeb. art. inopiam diffiteamur, non nisi uni-
mor. C. nius, quantum aut memoriâ aut
3. § 15. schedis nostris complecti aut repe-
De Hel. rite licuit, hanc in rem, isque Am-
Ejejun. brosii locus occurrit; *Venit, in-*
c. 10. *quietis, jam dies resurrectionis,*
bapti-

baptizantur Electi. Quo quamvis unico, egregio tamen testimonio nominis hujus usum satis comprobari posse putamus. Et simile præterea vero videri poterat, evenisse sæpius, ut Competentiū quosdam, cùm quantum profecissent, periculum fieret, nimiæ inscitiae, desidiæ aut alterius vitii compertos in aliud tempus rejiceret Ecclesia, quo in spem Baptismi maturescerent.

Etenim cùm, advertente Tertulliano, baptismum non temerè cuivis credendum esse ii scirent, quorum id officium erat, non nisi istos tanto munere insigni oportebat, quām qui eo se se dignos rerum divinatū scientiā morumque probitate præstisissent. Ex quo istud *Electorum* nomen, quos scilicet à turba ista, totoque ceterorum Catechumenorum cœtu, doctrinæ morumque studia, ipsius Ecclesiæ judicio approbata, secrevissent.

XVI. Penè, quod minimè decuerat, neglexeramus) indicare, quanti temporis spatio Catechumenatum Ecclesia definierit. Quia in re non unam eandemque omnium temporum, Ecclesiarumque rationem fuisse suspicari facile licet. Et quidem primâ Ecclesiæ ætate illico post acceptam professamque in Sospitatem nostrum fidem, nulla interiectâ morâ, baptissimi copiam factam ostendunt, exempla non regii tantum Spadonis, à Philippo inter vias fortuitâ aquâ tinti, sed & tot aliorum, quos aut publica populi concio-

Act. A- ne, aut privatis in ædibus Hiero-
post. V. solymis, Cælareæ, Ephesi, alibique
41. XI. à Petro, Joanne, Paulo, Ecclesiæ
47. 48. *XIX. 5.* adjectos, etiam, ne quid gratiæ deesset, baptismi auxere. At, ut omittamus, quas in regio isto ministro, aliisve peculiares Tertullianus observat, festinati baptismi

A. Bapt.
6. 18.

cay-

causas, ita in universum forte sufficiat ista tum in nascentis Ecclesiæ decus atque incrementa exercita, à numine liberalitas, ut aut baptismo nondum abluti, aut illicè postquam eo pristinas fôrdes deterfissent, Spiritu S. implerentur, post quem jam non amplius Catecheta, non Catechumenatu opus erat, quibus ad meliorem religionem vitamque formandis sese ipsum Numen obtulerat infuderatque, Apostolorum pariter verbis, ipsoque tanti Præceptoris, afflatu instructis. Neque enim ita hisce acceleratum baptismum existimare licet, ut Christianæ religionis adeò rudes tanto beneficio ornaverint primi isti fidei divinæ præcones, sed quod aspirante cœlesti gratiâ unō velut momentō brevissimo- que labore imbiberent, adquæ haurienda percipiendaque tantò sequioris ævi hominibus temporis in-

industriæque impendiō opus est.
Augustinus memorata nobis sa-
piūs adversus istos contentionē
occupatus, quibus ad baptismum
fatis profecisse videbantur, qui sa-
lutaris doctrinæ mysteria utcunq;
edocti vitæ ad præcepta exem-
plumque sui Servatoris formandæ
ignari adhuc atque incuriosi dege-
rent;

De fid. Spado, inquiunt, ille quem
& oper. C. 9. Philippus baptizavit, nihil plus di-
xit, quam, Credo filium Dei esse Je-
sum Christum: & in hac professione
continuò baptizatus est. Num ergo,
regerit Augustinus, placet, ut hoc so-
lum homines respondeant, & conti-
nuò baptizentur: nihil de Spiritu
sancto, nihil de sancta Ecclesia, nihil
de remissione peccatorum, nihil de
resurrectione mortuorum: postremo
de ipso Iesu Christo nihil, nisi quia
filius Dei est, non de incarnatione
eius ex virginе, de passione, de morte
Crucis, de sepultura, de tertii diei re-

sur-

surrectione, de ascensione ac sede ad dexteram patris aliquid dicendum est catechizanti, ac profitendum credenti? Si enim spado cum respondis-
set, Credo filium Dei esse Jesum Chri-
stum, hoc ei sufficere visum est, ut continuò baptizatus abscederet: cur
non id sequimur, atque auferimus
cetera quæ necesse habemus, etiam
cum ad baptizandum temporis ur-
get angustia, exprimere, interro-
gando ut baptizandus ad cuncta re-
spondeat, etiam si ea memoriæ man-
dare non valuit? Si autem Scriptu-
ra tacuit atque intelligenda admisit
cetera, quæ cum illo spadone bapti-
zando Philippus egit, atque in eo
quod ait; Baptizavit eum Philippus,
intelligi voluit impleta omnia, quæ
licet taceantur inscripturis gratiâ
brevitatis, tamen serie traditionis
scimus implenda; pari modo etiam
in eo, quod scriptum est, evangeli-
zasse Philippum Spadoni Dominum,
nullo

nullo modo dubitandum est, & illa in Catechismo dicta esse, quæ ad vitam moresque pertinent ejus, qui credit in Dominum Jesum. Rarescente sensim eximiâ istâ haud diurni temporis gratiâ, nobis quidem haud integrum est, certi quid affirmare, quos Catechumenatui limites Ecclesia pegerit. Neque nobis, urgente præsertim librario, ad finem properantibus, penitus investigandæ rei otium aut copia,

C. 18. suppetit. Tertulliano pro cuiusque personæ conditione ac dispositione, aut ætate cunctatio baptismi utilior videtur, ut conjicias, seculo quo istum vixisse, vulgo notum est, liberæ observationis, neque aliqua lege quidquam præscri-

Can. 47. ptum fuisse. Canone Eliberino certum tempus talibus, quo Catechumenatu continerentur, præstatum, cuius Canone quodam Eos, qui ad fidem primam credulitatis

ACCE-

accedunt, si bonæ fuerint Conversa-
tionis, intra biennium placuit ad
baptismi gratiam admitti debere:
additâ exceptione, Ecclesiasticæ
æquitati charitatique congruâ,
nisi infirmitate compellente, coegerit
ratio, vel ocyus subvenire periclitanti,
vel gratiam postulanti. Patres Con-
cilii Niceni collapsam paulo post
hac morum parte Ecclesiæ discipli-
nam restauraturi: Quoniam multa
vel necessitate taliter cogentibus ho-
minibus facta sunt præter canonem
Ecclesiasticum, ita ut homines è genti-
li vita nuper accedentes ad fidem, &
exiguo tempore eruditi, statim ad spi-
rituale lavacrum ducantur, & simu-
latq; baptizati fuerint, ad Episcopa-
tum vel Presbyterinm promoteantur;
Rectè habere visum est, ut nihil de-
inceps tale fiat. Nam & tempore
opus est Gatechumeno, & post bapti-
smum prolatione majori: Atque
legum istarum morumve memor

Ju-

Justinianus de Samaritis præcipit;
Nosq; ut qui omnino sensu aliquo bona
^{144. C.} *doctrinæ tangi possent, per duos*
^{2. cit.} *etiam annos in fide instituan-*
^{à Phot.} *tur, & pro viribus scripturas edi-*
Nostræ *scant: tuncq; demum sacro re-*
Can. *demptionis offerantur*
baptismati,

Ad-